

Az elmúlt évben a Győri „Előre” HTSZ nagy sikereket ért el a termékeivel. Szilágyi Gábor elnök-igazgató joggal büszke arra, hogy a Bocuse d'Or budapesti döntőjében a Széll Tamás vezette magyar csapat a cég kaviárját és kecsgehúsát használta alapanyagul.

Eseménydús hónapokat élt meg a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség (RDHSZ). Az őszi lehalászást október 24-én, a makádi tógazdaságban kezdték meg, míg az évszázó küldöttközgyűlést december 3-án.

Dubravius püspök könyvét az első jelentős európai halgazdálkodási kézikönyvként tartják számon, nyomtatásban 1547-ben jelent meg.

Halászati Lapok

A Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával készült.

Új szervezet sok-sok feladattal

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (Ma-HAL) tavaly decemberi megalakulásával hat év után újra „egy csapatban játszik” a magyar halásztársadalom. Az új évben az új szervezet új lendülettel viszi tovább a szakmai érdekképviseleti munkát, amely piacszervezési feladatkörökkel is bővült. A kilenctagú új elnökség nem tétlenkedik, hiszen már január második hetében összeültek, s az első ülésükön meghatározták a tennivalókat. Dr. Németh István elnökkel és Dr. Szűcs István alelnökkel rendhagyóan hosszú, közös interjút készítettünk.

Halászati Lapok: – Mit jelent Önöknek az, hogy újra együtt van a csapat, és együtt tesszük a dolgunkat?

Németh István: – Örömmel és a jövőbe vetett bizalommal töltött el az összeolvadást megvalósító közgyűlés, ahol egyhangú szavazással döntött a MAHAL és a MASZ tagsága arról, hogy újra közösen folytassuk a munkát. Ennek a lépésnek a jogszabályi háttere is adott volt, így a szakmaközi szervezet megalakulása jelentős előrelépés, illetve lehetőség az érdekképviseleti munkában. A szakmaközi szervezet a jövőben piacszervezési feladatokat is ellát, mondhatnám azt is, hogy a korábbi terméktanácsai jogkört kaptuk vissza. Bízunk abban, hogy Dr. Fazekas Sándor miniszter hamarosan megadja a szakmaközi szervezet elismerést az újonnan alakult Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezetnek (Ma-HAL). Fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy mind a két jogelőd szervezet megkötötte stratégiai partnerségi megállapodását a Földművelésügyi Minisztériummal, így reméljük, hogy ennek az új szervezettel való aktualizálására is mielőbb sor fog kerülni. Így ugyanis sokkal szorosabb, hatékonyabb együttműködést alakíthatunk ki a szakigazgatással az ágazatot érintő különböző szabályozási kérdésekben. Reményeink szerint nagyobb központi

Szűcs István: *úgy ítélem meg, hogy ennek a relatíve kisméretű ágazatnak egyesíteni kellett az erőit, a kapacitásait a hatékony ágazati érdekképviselet érdekében*

figyelem irányul majd az új szakmaközi szervezetre, mint a két korábbi érdekképviseletre. Az elnökségi ülés követően Dr. Szűcs István alelnökkel együtt fogadott minket a Földművelésügyi Minisztériumban Tarpataki Tamás, az Agrárpia-csi Főosztály vezetője, Dr. Andreka Tamás, a Jogalkotási Főosztály vezetője és Udvari Zolt, a Horgászati és Halgazdálkodási Főosztály vezetője, akik ígéretet tettek arra, hogy minden tőlük telhetőt megtesznek az új szakmaközi szervezet elismerése és pénzügyi támogatása érdekében. Amint a törvényszéki bejegyzés megtörténik, a tárca rövid időn be-

Németh István: *bízunk abban, hogy Fazekas Sándor miniszter hamarosan megadja a szakmaközi szervezet elismerést az újonnan alakult Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezetnek (Ma-HAL)*

nemcsak a termelők, hanem a feldolgozók, a kereskedők is tagjai, így a különböző érdekeket közös platformon képviselhetjük.

Szűcs István: – Ennek a relatíve kisméretű ágazatnak egyesíteni kellett az erőit, a kapacitásait a hatékony ágazati érdekképviselet érdekében. Megjegyzem azonban, hogy az elmúlt hat évben a legtöbb ágazatot érintő szakmai kérdésben és azok képviseletében, alapvetően egyetértés volt a két elődszervezet között. Talán egy olyan esetet tudnék említeni, amikor az ágazat számára ▶

► egyértelműen előnyösebb volt, hogy két szakmai érdekképviselői szervezet létezett: a HOP és a MAHOP Monitoring Bizottságok működése, ugyanis mindkét bizottságba egy-egy szavazati joggal rendelkező tagot delegálhatott a két szervezet, ami az új felállás szerint a MAHOP MB esetében nagy valószínűséggel egy főre fog csökkenni. Reményeink szerint a rendkívül nagy lefedettséggel működő új Ma-HAL tagsága a továbbiakban még bővülni fog, mivel, nem győzzük hangsúlyozni, a jövőben nemcsak a termelői szféra szintjén, hanem vertikálisan, a teljes termékpálya mentén kell ellátni feladatainkat és megfelelni küldetésünknek. Hiszem és bízom abban, hogy a szakmai szervezet, jogi státuszánál és beágyazottságánál fogva, jobban meg fog felelni napjaink kihívásainak, mint az elődszervezetek külön-külön. A feltejt kérdésre visszatérve, egy rövid József Attila idézettel szeretnék reagálni: „A harcot, amelyet őseink vívtak, békévé oldja az emlékezés, s rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk; és nem is kevés.”

H. L.: – Fontos-e, hogy az ágazatban több integráció és termelői szervezet jöjjön létre?

N. I.: – Nagyon fontos ez a kérdés. Ahogy már fogalmaztam, az új szervezet egy vertikálisan értelmezett önszerveződést valósít meg, és területi alapon a termelői szféra mintegy 85-90 százalékát lefedi. Ennek arányában az árbevétel tekintetében is hasonló a helyzet, hiszen a tagjaink sorában vannak a legnagyobb haltermelők, a legnagyobb feldolgozó üzemek és a legnagyobb kereskedők is. Azonban a vertikális integráció mellett horizontális integrációra is szükség lesz, vagyis az ágazatban működő termelői szervezetekre, amelyeknek a létrehozása uniós társfinanszírozású pályázatok segítségével is támogatható. Fontosnak tartom, hogy a termelők régióként összefogjanak, elsősorban a közös beszerzésre, a közös értékesítési stratégiák kidolgozására. Segíti e folyamat kibontakozását, hogy az illetékes szakminisztériumban éppen most készül egy rendelet, amelyben a szakmaközi és a termelői szervezetek, illetve azok társulásainak a működését szabályozzák. Jelenleg tárcaközi egyeztetés alatt van „a halgazdálkodási termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről szóló 2017-es FM-rendellettervezet”, melynek tavaszra várható a megjelenése. Ennek a tervezetnek a véleményezését már az új szakmaközi szer-

vezet, a Ma-HAL nevében küldtük meg a Földművelésügyi Minisztérium illetékes főosztálya részére.

Sz. I.: – Számomra, mint az integráció fontosságát egyetemen tanító agrárközgazdász számára elszomorító, hogy a hazai halászati ágazatban jelenleg nem beszélhetünk működő horizontális integrációról, de a teljes vertikális integráció egy cégen, illetve cégcsoporton belül sem igazán valósul meg, bár ezen a téren kétségtelenül jobb a helyzet (pl. afrikai harcra termékpálya). Jelenleg a klaszter szabadosversenyes kapitalizmus időszakát éli a hazai halászati ágazat, az ágazati szereplők jellemzően a rövid távú profitérdekek mentén hozzák meg gazdasági-piaci döntéseiket. Az viszont gazdaságtörténeti axióma, hogy az ágazati innováció előretörése és az integráció kiépülése mindig gazdasági kényszer hatására valósul meg, vagyis az ágazati szereplők jelentős része ilyenkor gazdaságilag ellehetetlenül, éveken keresztül veszteséget realizál. Egy ilyen ágazati méretű krach esetében ugyanis a termelő infrastruktúra reális értéken forgalomképtelen, azaz kiszállni nem igazán lehet. Ez történt a hazai sertés- és tejágazatban, ahol az elmúlt évtizedben példaértékű módon előrelépett az integráció kérdése. Gondoljunk csak az Alföldi Sertés Értékesítő és Beszerző Mezőgazdasági Szövetkezetre (Nádudvar), amelyek az éves forgalma napjainkra a hazai halászati ágazat bruttó termelési értékének mintegy kétszerese, de említhetem az Alföldi Tej Értékesítő és Beszerző Kft.-t is, amely 2003-ban 23 taggal alakult, és napjainkban már több mint 160 tagot számlál. Ebben a két ágazatban az integrációt a multinacionális kereskedelmi láncok agresszív üzletpolitikája és a termelői szféra gazdasági ellehetetlenülése indukálta. Küldetésemnek tekintem, hogy belátható időn belül – ágazati összeomlás nélkül, azt megelőzően – jöjjenek létre olyan horizontális integrációk (termelői szervezetek), melyek rövid időn belül vertikálisan is fejlődni fognak. Ezen integrációknak célkitűzése a haltermelés jövedelmezőségének javítása lesz, melynek érdekében koordinálnia kell az értékesítést, a termelészervezést és a kapcsolódó szaknácádást, az inputbeszerzést, továbbá a feldolgozást. A közös, egy platformon megvalósuló értékesítésnek és annak hatékony logisztikájának megteremtésével hosszú távú gazdasági előnyöket lehet biztosítani a tagok számára.

H. L.: Milyen esélyt látnak arra, hogy az ágazatban lévő sok kis tó-

gazdasággal rendelkező haltermelő él ezzel a lehetőséggel?

N. I.: – Úgy látom ezt a kérdést, hogy a horizontális integrációban a nagyobb, meghatározóbb cégek gyűjtik maguk köré a kisebb tőgazdaságokat. A kisméretű gazdaságoknak nem célszerű például halszállító kapacitást fenntartani, a szakszerű téli teletetést biztosítani. Vannak a halászati ágazatban olyan mikro-vállalkozások, amelyek egy évben csak egyszer, néhány napot halásznak; nos, rájuk gondolva mondom az elképzelésemet. A nagyobb halászati cégek egész évben ott vannak a piacon, szállítókapacitással, szabad forgatókével rendelkeznek annak érdekében, hogy az integráció keretében ivadékokat biztosítsanak, közösen szerezzék be a haltakarmányokat, gyógyszereket, tápokkat, mert így olcsóbb, hatékonyabb a termelés. S az értékesítésben is előnyt jelenthet az integráció, mert magasabb árral jelenhetnek meg az integrátorok a piacon, mint ha egyenként értékesítenék a termékeiket az őszi-téli kampány idején. Sok esetben egyes multinacionális kiskereskedelmi cégek a kistermelő szorult helyzetét használják ki az árak letöréséhez. De nem mondom teljesen újat ezzel, mert már ma is van olyan együttműködés, amelyben a nagyobb halas cég ivadékokban, fuvarszközben, tárolásban, takarmányellátásban kiszolgálja a kicsiket, és az értékesítésben is partnerei egymásnak. Az idézett jogszabálytervezet az elfogadása esetén lehetőséget biztosít termelői szervezetek és azok társulásainak megalakítására, és reményeink szerint a támogatásukra is.

Sz. I.: – A történelmi példák alapján, tisztán alulról szerveződve, a hasonló helyzetű kisméretű gazdálkodók összefogásával nem valósulhat meg működő integráció, amíg az ágazat nem kerül az összeomlás szélére. De ne is kerüljön, menjünk ennek elébe! A folyamatban kulcsfontosságú szerepet töltenek be a nagyobb árualappal rendelkező halászati-akvakultúra vállalkozások, az ő összefogásuk, megegyezésük nélkül nem lehet előre lépni. Ezt a folyamatot megítélem szerint segíteni, indukálni kell a szakmaközi szervezet részéről is. Bízom abban, hogy sikerülni fog, az integrációban részt vevő kisebb és nagyobb (az EU-nomenklatúrában ők is KKV kategóriába tartozó) halászati vállalkozások közös megelégedésére. Véleményem szerint a kft., és nem a szövetkezet lenne a megfelelő vállalkozási forma.

H. L.: – A közös értékesítés – szerrintem – kulcskérdés. Volt már ki-

sérlet arra, hogy egy közös értékesítési szervezetet hozzon létre az ágazat, de ezek a kezdeményezések elhaltak. Most lesz-e ilyen kezdeményezésük?

N.I.: – Az agrárrendtartási törvény szerint egy horizontális szervezetben csak olyan integráció valósulhat meg, amelyben a termelők termelése a hazai összes haltermelésnek a 30 százalékát nem haladja meg. Ha ennél nagyobb, mondjuk 60 százalékos koncentráció jönne létre, azt a kartelltörvény már tiltja. Olyan szerveződésekkel kell tehát létrehozni, hogy az ágazati kibocsátásból nem több mint 30 százalékkal részesedjen a termelői szervezet. Az ágazat éves teljesítménye 12,5-13 milliárd forint, vagyis a csoportosulás árbevétele nem haladja meg a 3,75 milliárd forintot. Hozzáteszem, hogy ilyen szervezetbe senkit nem lehet bekényszeríteni, mindenképpen önkéntes alapon kell az adott csoportot megszervezni. Megjegyzem, hogy a szakmaközi szervezeti tagság ugyancsak önkéntes.

Sz.I.: – Valóban, több próbálkozás is volt az elmúlt évtizedben ezen a téren, de sajnos az igazi áttörés nem valósult meg. Mivel mind a potenciális vertikális, mind a horizontális integráció esetében alapvető elem a közös értékesítés, így a szakmaközi szervezet kezdeményező szerepe nem lehet kérdés. Elnök úrral egyetértésben előzetes egyeztetéseket folytattam két sikeres termelői szervezetként-csoportként működő integráció vezetőjével, akik felajánlották segítségüket, és hamarosan meghívott előadóként fognak beszámolni arról, hogy ők más állattenyésztési ágazatban, illetve termékpályán hogyan és milyen nehézségek leküzdésével, milyen ellentétek feloldásával valósították meg azt, ami nekünk eddig nem sikerült.

H.L.: – Egy szakmaközi szervezetnek a fiatal generációval is foglalkoznia kell. Hogy áll a halászat az utánpótlás terén?

N.I.: – Ha az elnökség összetételét nézem, akkor azt mondhatom, hogy nem állunk rosszul az utánpótlás területén. Az idősebb generáció mellett fiatalabb, pontosabban középkorú szakemberek is jelen vannak. A függetlenített apparátusnál is hasonló a helyzet, mivel tavaly sikerült egy ambiciózus fiatal szakembert is felvennünk. A cégek tekintetében viszont vegyes a kép. Több olyan vállalkozás működik, amelyben családi

dinasztiák irányítják a munkát, s ez jó dolog. Sajnos vannak olyan meghatározó halászati cégek is, ahol ha kiöregszik a jelenlegi menedzsmenst, ott nem megoldott az utánpótlás, vagyis a generációváltás napi szintű problémákat fog eredményezni. Azt kell mondanom, hogy tudatosan kell készülni a váltásra, ki kell nevelni az új szakterülethez értő vezetői garnitúrát. De nem könnyű átadni a stafétát, mert ha az említett dinasztiákban a gyerekek nem szívvel-lélekkel állnak a munkához, akkor nem tudják a vállalkozás vezetését átvenni. S ha már erről beszélünk, akkor azt kell mondanom, hogy míg a halászati szakmérnökképzés magas szintű Magyarországon, addig a szakmunkásképzés jóformán megszűnt. A szakmaközi szervezet az FM-mel és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával közösen szeretné visszaállítani és újraindítani a szakmunkás- és a technikusképzést, mert enélkül félkarúvá válik az ágazat.

Sz.I.: – Teljes mértékben osztom elnök úr véleményét, égető a probléma, de talán nem rosszabb a helyzetünk, mint más agrárágazatokban. Itt hívnam fel a figyelmet „A fenntartható akvakultúrával foglalkozó új gazdálkodók ösztönzése” c. pályázati lehetőségre (MAHOP-2.3-2016), amely az új ágazati szereplők, a fiatal haltermelők számára is lehetőség. Intenzív üzemi haltermelés esetén egy fiatal halas gazda megteremtheti azt a haltermelő infrastruktúrát, amivel hosszú távon biztosíthatja saját és családja megélhetését. Bízom abban, hogy nem a jó kapcsolatokkal rendelkező „pénzvadász kalandorok” fogják ezt a támogatási formát igénybe venni, hanem olyan, az ágazat iránt elkötelezett fiatalok, akikre építeni lehet a jövő halgazdálkodását.

H.L.: – Az érdekképviseleti szervezet évek óta küzd azért, hogy az áfa (legalább az élő halé) 27-ről 5 százalékpontra csökkenjen, s most emellé belépett a vízkészletjárulékkötelezettség is. El tudnak-e mozdulni azokról a holtpontról, amelyek a gazdálkodási környezetet jelenleg nagyon is megnehezítik?

N.I.: – Az új elnökségben névre szóló feladatokat, szakterületeket kapott mindenki. Aki szerepet vállalt ebben az önkéntes munkában, az az elnökségnek fog számot adni az elvégzett munkáról és az elért eredményekről. Bízom ugyanis abban, hogy valamennyi nehéz kérdésben

gyors és biztató eredményeket fogunk elérni.

Sz.I.: – Méltánytalannak tartjuk, hogy jóformán minden húsféleség megkapta ezt az 5 százalékos áfakedvezményt, miközben a hal nem, pedig kormányzati célkitűzés az egy főre jutó hazai halfogyasztás növelése, ami így kicsit elmentmondásos. Jó hír azonban, hogy Dr. Fazekas Sándor miniszter több alkalommal nyilatkozott az országos közmédiában arról, hogy az áfacsökkenés következő körébe a hal is be fog kerülni. Fontos azonban megjegyezni, hogy elsősorban nem a fogyasztói árak mérséklése, hanem sokkal inkább az ágazat „fehérítésében”, a nyomon követhetőségben érhetünk el átütő eredményeket. Tapasztalat, hogy az áfa emelést a kiskereskedelem viszonylag hamar beépíti az áraiba, de az áfa csökkentése esetén az árak csupán az indokolt mérték mintegy negyedével mérséklődnek. A VKJ-fizetési kötelezettség törvényi változása kapcsán el kell mondanom, hogy több szakértői anyagot és levelet eljuttattunk az illetékes minisztériumba (BM), és az utolsó, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) támogatásával lezajlott tárgyalások biztatóak, mindenképpen pozitív irányú elmozdulásról beszélhetünk.

H.L.: – A tógazdasági termelésnövelés – szerintem – szintén nem egyszerű problémakör...

N.I.: – Való igaz, de vannak olyan cégek, amelyek már léptek ebben az ügyben. A keszeg, a ragadozó halak, a compó, az aranykárász, a különböző keszegfélék tekintetében van elmozdulás a termelésben. Aki időben felismeri a horgászigenyt, az pénzügyi szempontból is jobban járhat, hiszen számunkra a horgászok jelentik az egyik legnagyobb vásárlóerőt. Végig kell tehát gondolni, talán újra kell értelmezni a jelenlegi pontycentrikus haltermelést.

Sz.I.: – Valóban nem egyszerű, de nem is bonyolult, mivel bőven vannak tartalékaink és fejlesztési lehetőségeink ezen a téren. Ajánlom mindenkinek a figyelmébe a régi halászati szakkönyveket, illetve nagynevű elődök munkáit (pl. Répássy Miklós; Antalfi Antal; Tölgy István; Ribaiánszky Miklós; Woynarovich Elek; Hankó Béla; Tasnádi Róbert stb.), mert elkerítők, hogy az ott leírt, a mai napig aktuális termelési gyakorlat a legtöbb hazai tógazdaságban nem vagy nem olyan precizitással valósulnak meg. Mindenképpen van mit tanulni az elődöktől, ▶

► mivel sajnos nem igazán mondhatjuk el, hogy az 1970-es és 1980-as évek tógazdasági termelési eredményeit messze túlszárnyaljuk. Az új szakmaközi szervezet elnöksége egyhangúlag támogatja azt a felvetést, hogy hozzunk létre egy ágazati szakkönyvtárat, áldozunk a régi halgazdálkodási témájú könyvek összegyűjtésére és digitalizálására, hogy a tagság számára elérhetőek legyenek. A kérdésre visszatérve, ne felejtjük el, hogy a MAHOP beruházási jellegű pályázatainak egy része pont ezt a célt szolgálja, és Magyarország számára kötelező indikátor, illetve elvárás a termelési kapacitások és a kibocsátás növelése. Véleményem szerint az ágazati statisztikai adatokon is meg fog látszani, amennyiben sikerül elérni az említett áfacsoke-nést.

H. L.: – Ösztönzi-e a szakmaközi szervezet a technológiaváltást, elsősorban a tógazdaságoknál?

N. I.: – Mindenképpen, hiszen egy szakmaközi szervezetnek az is dolga, hogy ötleteket, tanácsokat adjon a tagjainak. Ide tartozik, hogy honlapot indítunk „Keress-kínál” címmel, ezzel is segítünk az üzletek létrejöttében. S megszólítjuk a horgászokat is, mert így tavasszal már látszik, hogy mire van igény, s a gazdaságok fel tudnak készülni a piaci igények kielégítésére. Mondom mindezt azért, mert a termelést minden esetben a piaci igényekhez igazítva kell megszerveznünk.

Sz. I.: – Igen, feltétlenül, mert az ágazati innováció ösztönzése alapvető küldetése a szakmaközi szervezetnek, az alapszabályban is rögzítettük. Különösen a genetikai háttér, a monoszex állományok kialakítása, a vakcinázás (KHV), a halastavi tápanyag-gazdálkodás, a takarmányozástechnológia és a műszaki fejlesztés területén vannak számottevő tartalékaink. Megítélesem szerint a halastavi gazdálkodás esetében a kombinált rendszerek (pl. tavi recirk, tó a tóban (TaT), úszóketreces rendszerek stb.) irányába is el kellene mozdulni.

H. L.: – Ki ne felejtjük a termelésből az intenzív telepeket, ahol sikertörténetekről számolhatunk be...

N. I.: – Elsőként az afrikai harcsa és a tokfélék tenyésztését kell megemlítenem. Elismerés jár azoknak, akik ezeket a halfajokat tenyésztik. Az afrikai harcsa termelése, feldolgozása sikertörténet, hiszen az Európai Unióban az afrikaihar-

csa-termelésben élre törtünk, elsősorban a Szarvasfish Kft. áldozatos munkájának köszönhetően. Mondhatom, hogy a tógazdák is példát vehetnek arról a szervezethez, a feldolgozottság szintjéről, a piacra jutás szervezéséről, amit az afrikai harcsa esetében tapasztalhatunk. Egyébként számukra is biztató a jövő, mert ha tovább növelik a termelésüket, akkor az európai piacon biztosan előrelépnek. Ugyanezt mondhatom a tokféléknél is. Mindenkit arra buzdítok, hogy az ország termélnépszerűségeit kihasználva nyisson olyan vállalkozást, ahol ezeket a halfajokat termelésbe vonjuk, hiszen egyelőre a hazai piacon hiány van ezekből a termékekből.

Sz. I.: – Amennyiben rendelkezünk egy kis nemzetközi kitekintéssel, láthatjuk, hogy ez az a terület, amely a legintenzívebben fejlődik. Folyamatosan új, innovatív technológiai megoldások jelennek meg. Az új Ma-HAL egyik kiemelt célkitűzése megismertetni a hazai gazdálkodókat ezekkel a rendszerekkel, illetve technológiákkal, ezért ennek érdekében csoportos külföldi üzembeszegelőket, szakkiallításokat, vásárlásokon való kollektív megjelenést kívánunk ösztönözni, illetve szervezni. *Dr. Váradi László* nemzetközi ismertsége és elismertsége lehet a garancia arra, hogy mint a szakmaközi szervezet külkapcsolatokért felelős elnökségi tagja segítse, indukálja ezeket a tevékenységeket. Megítélesem szerint a hazai haltermelés mennyiségi és minőségi bővülését nem elsősorban a halastavi gazdálkodásra, hanem az intenzív üzemi haltermelésre kell alapozni, nem beszélve arról, hogy a halfeldolgozó szakágazat fejlődésének alapját szintén ez a termelési mód jelenti. Egész évben magas szintű kapacitáskihasználást, relatíve alacsony fajlagos feldolgozó költségszintet csak akkor tudunk elérni, ha kiküszöböljük a haltermelés idényszerűségét. Ide kapcsolódó probléma, hogy a nyomtatott és elektronikus sajtóban rendre megjelennek olyan cikkek és írások, amelyek tele vannak szakmai hibákkal, tévedésekkel – azon túlmenően, hogy negatív színben tüntetik fel pl. az intenzív üzemi haltermelésből származó afrikai harcsát és a tógazdaságokból származó hazai előállítási pontyot és busát. Véleményem szerint az új szervezetnek meg kell szerveznie a folyamatos sajtófigyelést, az összegyűjtött anyagokat archiválni kell, és adott esetben – amennyiben az elnökség úgy ítéli meg – élni kell a válaszcikk lehetőségével. S amennyiben általánosan használjuk az intenzív akvakultúra kife-

jezést, nem kerülhetjük el azt a negatív fogyasztói attitűdöt, ami az intenzív előállított élelmiszereket övezi, pedig a haltermelés esetében ez mást jelent.

H. L.: – Végezettül arról kérdezem Önöket, hogyan látják az új szakmaközi szervezet és a magyar halászat jövőjét?

N. I.: – Optimista ember lévén biztató jövőt látok. Az új szervezettel közelebb kerülünk a politikai döntéshozókhoz, és az ágazat – reményeim szerint – levetkőzi a „mostohagyerek” szerepét. A jelenlegi helyzetben, a volt MASZ-os kollégákkal megerősítve az új Ma-HAL személyi háttere képes a megszaporodott feladatok ellátására, így biztos vagyok abban, hogy az új kihívásoknak meg fog felelni az apparátus. S ha a pénzügyi feltételek adottak lesznek, akkor akár személyi bővítésben is gondolkodhatunk, de ez már az elnökség hatáskörébe tartozik. Itt kell megemlítenem, hogy több olyan kormányzati döntés születik, ami az akvakultúra, benne a tógazdaságok fejlődését segíti elő, hiszen a politikai döntéshozókkal közös célunk a halfogyasztás növelése. Ez nem mehet másként végbe, csak úgy, ha az ágazatot végre növekedési pályára állítjuk, azaz felvirágoztatjuk.

Sz. I.: – Barátaim és ismerőseim jól tudják, hogy örök optimista és állandóan – sokszor még kisebb konfliktusok árán is – a jobb megoldásokat kereső személyiség vagyok, így a véleményem a kérdést illetően teljes mértékben megegyezik elnök úr véleményével. Bízom abban, hogy a 2014–2020-as (n+3) programozási időszakban a MAHOP keretében Magyarország, illetve a hazai halászati ágazat számára a hazai társfinanszírozással együtt rendelkezésre álló mintegy 15,5 milliárd forint (39,09 millió euró uniós forrás + 12,73 millió euró nemzeti forrás) valóban segíteni fogja az ágazat megújulását. Sajnos a hazai akvakultúra jelenlegi jövedelemtermelő-képessége az említett támogatások nélkül nem lenne lehetővé az innovatív, a versenyképességet jelentő technológiai fejlesztéseket, és a pótló-bővítő beruházásokat. Végezettül megint egy idézetet említek, amely az ókori római filozófustól, Lucius Annaeus Senecától származik, és amely így szól: „Semmilyen szél nem kedvez annak, aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.” Bízom abban és hiszem, hogy az új szakmaközi szervezet vezetése pontosan tudja, hogy melyik kikötőbe tart.

HAJTUN GYÖRGY

A Győri „Előre” HTSZ, az utolsó mohikán

Az elmúlt évben a Győri „Előre” HTSZ nagy sikereket ért el a termékeivel. Szilágyi Gábor elnök-igazgató joggal büszke arra, hogy a Bocuse d' Or budapesti döntőjében a Széll Tamás vezette magyar csapat a cég kaviárját és kecsegehúsát használta alapanyagul. Hogy nem érdemtelenül választották ezeket a termékeket, azt a győzelmük is igazolja. Ugyancsak tavaly, október 23-án az elnök-vezérigazgató Fazekas Sándor földművelésügyi minisztertől vehette át a Pro Aquacultura Hungariae Díjat, mégpedig Dr. Bakos Jánossal együtt.

Érdemes idézni a Pro Aquacultura Hungariae Díj adományozásának az indoklását. Szilágyi Gábor azért érdemelte ki ezt a szép, első ízben tavaly kiosztott kitüntetést, mert a hazai haltermelésben és halfeldolgozásban végzett úttörő, példamutató és kiemelkedően innovatív tevékenységét, a hazai feldolgozott haltermékek diverzifikációját és a minőségi hazai halgazdálkodás érdekében végzett tevékenységét ismerték el. Amellett, hogy az igazgatót meghatotta az elismerés, kitüntetett tiszteletnek érezte, hogy Bakos János a másik díjazott, és vele együtt volt jelen a ceremónián.

A díj mögött igen komoly munka húzódik meg. A Győri „Előre” HTSZ több mint hatvanéves múlttal rendelkezik. Szilágyi Gábor 12 éve irányítja a HTSZ-t, és ez időszak alatt jelentősen megváltozott a cég arculata. Komoly nagyberuházások valósultak meg, új feldolgozóüzemet építettek és új halfajok tenyésztésébe, termelésébe kezdtek. A gondos, szorgos munka meghozta gyümölcsét, mert ma már a cég az ország egyik legnagyobb feldolgozott-haltermék-gyártójává lépett elő. Igen színes a termékpalettájuk, hiszen a kaviártól a harcsagolyón, a füstölt haltermékeken keresztül a halászléig, a csomagolt halszeletekig terjed a skála.

Egy haltermelő cég életében mindig a december a legnehezebb hónap, hiszen a hazai haltermelés 30 százalékát ekkor értékesítik. És ebben az időszakban a feldolgozott haltermékek iránt is jelentősen nő a kereslet, ami egyfelől persze jó hír az ágazatnak, másfelől viszont kevésbé. Az igazgató éppen a másik oldalról szól, amikor elmondta, hogy bár kiugró termelési eredményeket értek el az elmúlt évben, ám ez nem mutatkozott meg az árbevételben. A gazdálkodási viszonyok olyan gyorsan változtak, hogy az árakban nem tudták érvényesíteni a költségnövekedést. Az élő hal ára is erősödött a kereslet növekedése következtében, ami a HTSZ esetében azért nem kedvező, mert ők pontyot, amurt,

busát nem termelnek, hanem a piacról vásárolják a termékeik előállításához. Az idei évben mindenképpen követni kell az árakban a költségnövekedést, különben veszteségesse válik a gazdálkodásuk. Az lát-szik ugyanis, hogy a tógazdasági hal ára tartósan megmarad a tavaly elért magasabb szinten, s ez igaz a külföldről érkező halfajok (lazac, pisztráng stb.) esetében is. Az igazgató gyorsan hozzáteszi, hogy nem panaszképpen mondta mindezt, hiszen a bevétel nemcsak az árak emelésével növelhető, hanem a termelés hatékonyságának a növelésével is. S mindkét területen van lehetőségük a fejlődésre.

Az elmúlt években olyan üzemet sikerült kialakítani Kisbajacson, ami Magyarország egyik vezető üzeme a halfeldolgozás területén. Sok új terméket sikerült piacra hozniuk, és van olyan termékcsoportjuk, amelyet csak ők állítanak elő nagy volumenben. Ami a Lidl áruházakban védőgázos csomagolásban megvásárolható, az a Győri „Előre” HTSZ termékei. Nagyon sokan innen ismerték meg a céget, és miután a minőség megbízható, egész évben fel kell tölteni az áruházak készleteit. A termékek minősége központi kérdés a gyártás során. Az igazgató a Bocuse d' Or verseny kapcsán elmondta, hogy a kecseget és a belőle származó kaviárt a nemzetközi akadémiának is kellett fogadnia, különben nem kerülhetett volna be az alapanyagok közé. S olyannyira elfogadott a termékek minősége, hogy a magyar csapat a lyoni világdöntőre is viszik ezekből a termékekből.

A tokfélékből (kecsege, szibériai és vágótok) készített friss és füstölt termékek mellett a védőgázos termékek (pontyszelet, afrikaiharcsa-filé, busaszelet, pisztráng és lazac) is befutottak. Szintén sikeres a halászlé termékcsoportjuk, ami annak is köszönhető, hogy saját boltokkal rendelkeznek. A friss „vödörös” halászlé iránt folyamatosan nő a vásárlói kereslet, ami szintén a jó minőségének köszönhető. A halászlésűrítőmenny és a ha-

FOTÓ: HAJTUN GYŐRCEI

Szilágyi Gábor: az elmúlt években olyan üzemet sikerült Kisbajacson kialakítani, ami Magyarország egyik vezető üzeme a halfeldolgozás területén

lászlé különböző fagyasztott változatai is egyre nagyobb sikernek örvendenek. Korábbi termékcsoportjuk a halsaláták, pástétomok, amelyekkel a közétkeztetésben is sikerült megjeleníteniük. Az afrikaiharcsa-filé, a halsaláta, a halpástétom a győri óvodákban, iskolákban már második éve ott van az étlapon, és a gyerekek szívesen fogyasztják őket. Egyelőre nem a mennyiségről van szó, de az igazgató abban látja a jelentőségét, hogy egyrészt sikerült áttörniük egy eddig bevehetetlennek tűnő falat, másrészt nagyon fontos, hogy már gyermekkorban megszerettség a halat, mert így növelhető a nagyon alacsony egy főre jutó hazai éves halfogyasztás. Esély van arra, hogy az afrikaiharcsa-fasírt is bekerül a közétkeztetésbe. Az, hogy Győr-Moson-Sopron megyében a közétkeztetésben már jelen van a halétel, követendő példa lehet más megyék és a többi halfeldolgozó cég számára.

A kisbajcsi üzemben saját termálkútból látják el meleg vízzel az intenzív rend-

szert. Ebben a fő halfajok a tokfélék, emellett tápos neveléssel, süllővel és sügérrel kísérleteznek. Már tonnás mennyiséget nevelnek, ami olyan eredmény, amire alapozható az üzemi feldolgozás és a kereskedelmi értékesítés. Közel állnak hozzá, hogy a két halfaj termelési technológiáját teljesnek mondassák. Az afrikai harcsa nagyon fontos alapanyaga a halfeldolgozóknak. A tulajdoni kör azonossága révén

a nagyatádi tőegységgel szoros kapcsolatban vannak, ezért az elmúlt években az afrikaiharcsa-termelést itt futtatták fel. Itt a szerves anyagot is jól tudják hasznosítani, míg egy intenzív telepen ez már nehezebben oldható meg. Pontyból minimális mennyiségben egy hét hektáros kis egységen, tápon nevelnek 1-2 nyaras állományt.

Az igazgató sokat vár attól, hogy a Fazekas Sándor miniszter által beígért áfa-

csökkentése az idén, vagy legkésőbb jövőre megvalósul. Miután a konkurens termékek (baromfi, sertés) áfáját már 5 százalékra mérsékeltek, ez óriási piaci hátrányt jelentett a halnak. De az sem hozna megoldást, ha csak az élő hal áfáját csökkentené a kormány, mert ezzel a fekete piac tovább bővülne. Az élő hal áfacsökkenése a horgászoknak kedvezne, de a fogyasztókat már nem érné el az alacsonyabb áfa. Az áfa mellett az egész szakmát negatívan sújtó vízdíj, és vízkészletjárulékmérséklését tavaly óta szorgalmazta a két érdekképviseleti szervezet, és szorgalmazza az újonnan megalakult szakmaközi szervezet is. A magas szorzókkal olyan helyzetet teremtettek, hogy az uniós pályázatokból megvalósult beruházásoknál a vállalt termelési szintet nem lehet megvalósítani. Kisbajcs esetében évi 10 millió forintra rúghat a vízdíj, és a vkj értéke 2017-ben, amennyiben nem sikerül a rendeleten módosítani.

Végezetül az új MAHAL-ról is kérdezem az igazgatót. Szilágyi Gábor a feldolgozóért felelős elnökségi tag, aki mindig azt pártolta, hogy minél hamarabb alakuljon meg az egységes szervezet. Az igazgató szerint a régi MAHAL komoly stratégiai hibákat követett el az összeolvadás során, mivel a nagyobb múlttal, nagyobb taglétszámmal rendelkező szövetség a 9 fős elnökségbe csak három tagot delegált. Az igazgató a tőle telhető dolgokat megtette, ugyanis elvállalta a jelölést a végül megválasztott *Dr. Szűcs Istvánnal* szemben az elnöki posztra. A jelölés vállalásának célja is az volt, hogy jobb egyensúlyt teremtsen az új szövetség elnökségében. Miután ez nem sikerült, nem kíván ezzel tovább foglalkozni. Az igazgató sokat vár attól, hogy az új szervezet egyesült erővel komolyabb eredményeket tud elérni, mint az előző két szövetség. Mindezzel együtt, a szakmaközi szervezetnek – amely mindkét szövetség jogutódja – a hagyományokra, a múltira is építenie kell, mert enélkül nincs jövő. Aki elfelejti a múltat, az nem tud eredményesen jelent és jövőt építeni. A régi MAHAL idén ünnepli megalakulásának 60. évfordulóját. Az elmúlt hat évtizedben ez a kis ágazat megerősödött, és letette a névjegyét az ország gazdasági asztalára.

A Győri „Előre” HTSZ a szövetség alapító tagjai közé tartozik. Sajnálatos, hogy mára egyedülként maradt meg az eredeti gazdálkodási formában, a többi HTSZ vagy átalakult, vagy megszűnt, vagy felszámolták.

Ahogy Szilágyi Gábort az ideje és a jövőbeli tervekről hallgattam, megerősödött bennem, hogy még sokáig meglesz ez a cég, a HTSZ-ek utolsó mohikánja.

H. GY.

2017 | 01 | 12.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

HAGYOMÁNYOS TERMELÉSI KÖRÜLMÉNYEK KÖZÉ ILLESZTHETŐ, INNOVATÍV RAGADOZÓHAL-TENYÉSZTÉSI TECHNOLÓGIA KIFEJLESZTÉSE

A Tógazda Halászati Zrt. és a Szegedfish Kft. konzorciuma egy 335,67 millió forint összegű projekt keretében 201,340 millió forint összegű vissza nem térítendő támogatást nyert „Hagyományos, termelési körülmények közé illeszthető, innovatív ragadozóhal tenyésztési technológia kifejlesztése” címmel a Széchenyi 2020 GINOP Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása című program keretében.

A Tógazda Zrt. a dunántúli völgyzárógátas halastorendszerek, valamint a nagyméretű víztározók adottságaihoz dolgoz ki új tavi ragadozóhal-termelési technológiát. Ezeknek a tavaknak-tározóknak általános jellemzője, hogy hipertrófik, mert a környező mezőgazdasági területekről rengeteg tápanyag mosódik be a tavakba, valamint vízrendszeri sajátosságok miatt általában magas az invazív halfajok mennyisége. A közös tulajdonságokon túl jelentős eltérések is előfordulnak: az egyes tavak mérete, oxigénháztartása, illetve vízmélysége, növényzete, a táplálékhalak fajösszetétele nem csak vízrendszerenként, de tavanként is jelentősen eltér. A projekt során ehhez a változatos környezethez adaptált, magasabb arányú ragadozónevelési technológiát fejlesztünk ki. Ennek a legfontosabb technológiai eleme: a teljes értékű haltápok többcélú felhasználása és a különleges igényekhez adaptált népesítési szerkezet.

A Szegedfish Kft.-nél a tavi haltermelést a keltetőházi halszaporítás fejlesztése egészíti ki, mely megfelelő alapot nyújt biztonságos és nagy mennyiségű telepítőanyag előállításához. Tervezzük a keltetőházi csukaszaporítás hatékonyságának növelését az ikraminőség javításán és a testikuláris sperma mélyhűtési módszerének kidolgozásán keresztül. A keltetőházi harcsaszaporítás eredményességét a harcsasperma üzemi méretű mélyhűtési módszerének alkalmazásával és a mélyhűtött sperma keltetőházi körülmények közötti tesztelésével/felhasználásával fokozzuk. A tápon előnevelt ragadozó fajok utónevelése 10 hektáros tavakban ponty dominancia mellett történik, különböző népesítési szerkezetben. A második kísérleti évben az előző évi egynyaras halak továbbnevelése 40 hektáros tavakban folyik. A hasonló környezeti feltételek közötti (hasonló méretű és karakterű tavak) nevelés a különböző takarmányozási protokollok hatékonyságának összehasonlítását teszi lehetővé.

A fejlesztés eredményeként a hazánkban leggyakoribb két tótípusban (Tógazda-völgyzárógátás; Szegedfish-körtöltéses), mint alapvető halastavi termelési egységben is megtörténik a kifejlesztett technológiák hatékonyságának összevetése.

További információ kérhető:

dr. Németh István
06-30-934-8411
togazda@togazda.hu

Sikeres évet zártak Ráckeveén

Eseménydús hónapokat élt meg a Ráckevei-Duna-ági Horgász Szövetség (RDHSZ). Az őszi lehalászást október 24-én, a makádi tógazdaságban kezdték meg, míg az évváró küldöttközgyűlést december 3-án tartották. A halászok az őszi lehalászást az aratás időszakának tartják, mert ekkor derül ki, hogy sikerült a halnevelés. Az RDHSZ évtizedek óta hagyományosan októberben rendezzi meg a lehalászási ünnepséget, amit a szövetség 29 egyesületének vezetői, a megyei települések polgármesterei és végül, de nem utolsó sorban a megyei rendőrségi szervezetek vezetői is megtiszteltek a jelenlétükkel. Az idei küldöttközgyűlésen az egyesületek küldöttei szép számban voltak jelen.

Dr. Molnár Pál, az RDHSZ elnöke mindkét rendezvényen beszámolt a szövetség tevékenységéről, ám a küldöttközgyűlésen részletesen is kitért a szövetség érdekképviseleti tevékenységére. Az elnökség 2016-ban is munkaterv szerint dolgozott, hat tervezett és egy rendkívüli elnökségi ülést tartott, amelyeken a tervezett napirendeket és az aktuális ügyeket tárgyalta meg.

Az RDHSZ azon szövetségek egyike, ahol haltermelés is folyik. A haltermelési tevékenységről szólva az elnök elmondta, hogy a ráckevei keltezőben, a szigetbecsei előnevelő telepen és a makádi tógazdaságban termelik a Ráckevei pikkelyes pontyot. Bérnevelésből, Orosz Lajostól 71 144 kg fogható és megtartható méretű kétnyaras pontyot helyeztek ki tavasszal a Ráckevei-Soroksári-Duna-ágba és a csatornába. Molnár Ferentől 34 802 kg két-háromnyaras ponty érkezett a nyári telepítéshez. A Csababerek Kft.-től 10 916 kg egynyaras pontyot a makádi telephelyre vittek továbbnevelésre, s ugyancsak erre a célra vásárolt a szövetség Molnár Ferentől 17 213 kg egynyaras pontyot.

A szövetség 2016. évi telepítési terve 185 tonna volt, amelyből 170 tonnát a főágba, 15 tonnát pedig a mellékágakba terveztek kihelyezni. A tavaszi és a nyári pontytelepítés sikeresen lezárult. Tavasszal 71 144 kg (terv 50 000 kg), nyáron 34 802 kg (terv 30 000 kg), összesen 105 946 kg két- és háromnyaras pontyot helyeztek a Duna-ágba, amellyel 25 946 kg túlteljesítették a tervet. Az őszi haltelepítés során 95 549 kg kétnyaras, melyből fogható méretű 40%, (1-1,2 kg átlagsúlyú) és 5539 kg háromnyaras pontyot telepítettek ki, ami összesen 101 088 kilogrammot tett ki. Az elmúlt évben – az időközben megszületett egységes vízügyi rendelet alapján – a telepítéseket ismét a Duna-ág teljes hosszában tudták teljesíteni, a vonatkozó rendelet szerint megkötött töltéshasználati szerződés alapján. Összefoglalva az mondható, hogy a 2016. évi 185 000 kg-os tele-

Fotó: Hajtun György

Molnár Pál: a 2016. évi 185 000 kilogrammos telepítési tervünket jelentősen túlteljesítettük

pítési tervüket jelentősen túlteljesítették. Az egyéb halfajok telepítésén túlmenően 207 034 kg ponty került horgászvizekbe. A szövetség rendelkezik a 2017. évi szaporításhoz szükséges anyahalakkal és a továbbneveléshez szükséges egy- és kétnyaras állományokkal.

A szövetség halórzési tevékenysége évek óta kiemelkedő. A beszámolási időszakban ellenőrzött több ezer horgászból 214 horgász nem tartotta be a horgászati szabályokat. A halóri ellenőrzések alapján a fenti időszakban a szövetség 214 esetben tett halvédelmi szabálysértési feljelentést. Az őrizetlenül hagyott botok száma nagymértékben csökkent. A Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Főosztály Földművelésügyi Osztálya által kiszabott halászati hatósági büntetés keretében az állami horgászjegyet az elkövetés súlyossága arányában visszavonják, és emellett pénzbírsággal is sújtják az elkövetőket. A pénzbírságok egy része hatósági végrehajtási szakaszban van, mivel többen nem fizetik meg. A szövetségnek csak arról van kimutatása, hogy a szabálysértőket milyen összegű pénzbírságra büntetik, arról nincs visszajelzés, hogy a bírságokat milyen eredményteljesen tudják befizettetni, illetve végrehajtatni. Arról azonban van tudomásuk, hogy az így keletkezett állami kintlévőségek behajtása megkezdődött.

Molnár Pál külön szólt a környezetvédelmi tevékenységről. A halászati örök az elmúlt év folyamán 13 esetben regisztráltak parti sávot átalakító munkálatokat, ami a nádasok-sásosok kivágását, gyökerestől történő kiirtását is jelentette. Nem egy esetben előfordult a vízterületre történő építés, a vízterület lekerítése is. Mindez a halak ivóhelyeinek pusztulását is eredményezte, ami tovább rontja a Duna-ág környezeti állapotát. A vízszennyezés a legsúlyosabb probléma, mivel a Duna-ágba közvetlenül vagy közvetve beengedett, tisztíthatatlanul kevert szociális és ipari szennyvíz érkezik, jelentette ki az elnök. Több esetben megtették a feljelentést hol olaj, hol erősen habzó vízszennyezés miatt, ami halpusztulást eredményezett. A legnagyobb kiterjedésű szennyezések legsűrűbben a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telepénél, annak közelében, és az úgynevezett Népjóléti-ároknál fordultak elő.

Az elnök részletesen beszámolt a szövetség szakbizottságainak a működéséről is. Az ügyintéző szervezetről elhangzott, hogy Tóth István ügyvezető igazgató vezetésével a feladatokat színvonalasan látta el. A munkakörükbe tartozó feladatokon kívül a 2016. évi rendkívüli feladatok teljesítésében is érdemben és eredményesen részt

Egészséges a ráckevei pikkelyes ponty

vettek. Az ügyvezető folyamatos kapcsolatban áll a 29 alapító horgászegyesülettel a MOHOSZ-RDHSZ közötti alhaszonbérleti, illetve jegyforgalmazási szerződések zökkenőmentes teljesítése érdekében. Az elnök ismertette a 2017. év jegyárakat és a horgászati szabályzatot. A szövetség gazdálkodása stabil, várhatóan jó eredménnyel zárják a 2016. évet is, amit a felügyelő bizottság is megerősített a beszámolójában.

H. GY.

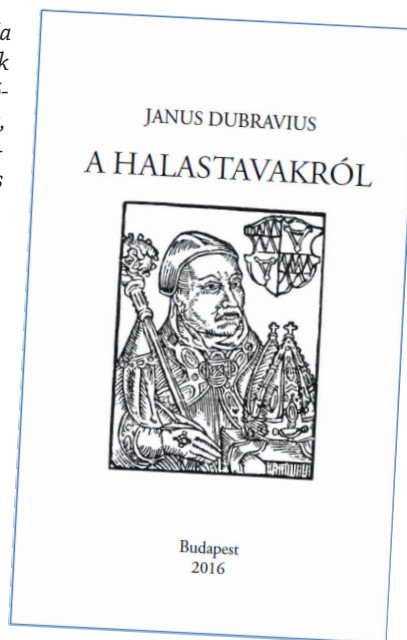
Megjelent az első európai halgazdálkodási kézikönyv magyar fordítása

„Úgy döntöttem, hogy főként a halastavakkal kapcsolatos teendőkről írok, mivel úgy láttam, hogy azok szorulnak rá leginkább a gondoskodásra. Habár a régi szerzők nem kerültek el figyelmükkel a halastavakat sem, a legrégebbi időkből alig tettek rólok említést: az édesvizűek azért nem voltak inyükre, mivel nem hoztak hasznot, a sós vizűeket pedig drágaságuk tette keserűvé, mint ahogy M. Varro szellemesen megjegyezte. Ezzel szemben a mi birtokainkon semmi sincs, ami a halastavak jövedelmezőségéhez lenne fogható, és ami olyan hasznot hozna, mint azok; mindenki, aki egyebek mellett halastavakon is gazdálkodik, könnyen megítélheti szavaim igazságát. Ezért nemcsak hogy nem helytelennek, hanem igencsak helyénvalónak kell tekinteniünk azt, ha végre napvilágra hozom eddigi rejtekeiből a gazdálkodás e legjövendőbb ágazatát, amelyet eddig senki sem ítélt leírásra méltónak.”

„Hozhatunk-e jobb és meggyőzőbb példát a haltenyésztés nemes voltára annál, hogy, mint tudjuk, e tevékenység nemcsak halastavak tulajdonosait tette híressé nagy vagyonuk és bevételeik okán, de volt, hogy építőiket és gondozóikat is szabadságra és nemességre juttatta a szolgaságból és alacsony sorból? [...] Bizony, a kisebb vagyonú nemesurak is önként fognak bele a halastavak létesítésébe, úgy, hogy azt pompás dolognak tartják, és örülnek hallgatóik dicséretének, valahányszor arról beszélnek, hogy milyen kitűnően végezték dolgaikat a halastavak körül. De a gazdagabbaknak és előkelőbbeknek is örömet szerez a haltenyésztéssel való foglalkozás. Nem is olyan régen Sziléziában, miközben véletlenül éppen egy halastó gátján gyalogoltam, találok ottani nemesemberrel, aki lábára a halászok módjára csizmát húzott, és efféle szavakkal mentegette magát e halászviseletért, valamint amiatt, hogy halá-

szattal tölti idejét: „Ha egy nemesembernek nem rangján aluli időtöltés a nyúl vadászata, akkor nem tudom, miért kellene a pontyok és csukák halászatát szégyenletes és bánandó dolognak tartanunk.” Mit szólunk akkor, ha még Mátyás magyar király se szégyellte gyakran halastavak mellett műlatni az idejét? És ahogy tetteivel nagyobb dicsőséget szerzett magának szinte minden királynál, aki előtte Magyarországon uralkodott, úgy halastavai nagyszerűségével is felülmúlta a legjelesebb csehországi haltenyésztőket is. Ezt azzal is bebizonyította, hogy a halastóba, amelyet magának Tata vára mellett építtetett, a Dunából delfinhez hasonló halakat, vizákat hozatott, tudva, hogy Csehországban a halak e nemzetsége nem fordul elő, így a csehek nem is pályázhatnak arra a dicsőségre, hogy halastavaikban eleven vizát mutogathassanak. Mátyás pedig az említett halastóban közel hatvan szép vizát mutatott be Beatrix királynénak, a pápai legátusnak, aki a királyné rokona volt, valamint számos cseh előkelőnek. Egyebek között az is ámulatot keltett, hogy e halak, amelyek rendkívül rosszul tűrik a fogságot, börtönüket bizonyos ideig sértetlenül elviselték.”

A fenti idézetek Janus Dubravius olomützi püspök *Halastavakról* c. művéből származnak, amelynek magyar fordítása 2016 decemberében jelent meg *Lengyel*

Péter fordításában és a Földművelésügyi Minisztérium gondozásában.

Dubravius püspök könyvét az első jelentős európai halgazdálkodási kézikönyvként tartják számon, amely 1535 és 1540 között íródott, de nyomtatásban csak 1547-ben jelent meg. A könyv hatása jól lemérhető azon, hogy az első kiadást már 1559-ben követte a második, 1596-ban a harmadik, 1623-ban a negyedik, 1671-ben pedig az ötödik. A könyvet már 1599-ben lefordították angol nyelvre,

és ott olyan sikere volt, hogy a XVI. századi Angliában Dubravius számított a legismertebb cseh írónak. 1600-ban jelent meg a lengyel fordítás, majd hamarosan a kéziratban maradt német is. Az elkövetkező két évszázad során Dubravius könyve megkerülhetetlen alpmű maradt, szinte minden számottevő szerző idézte, aki haltenyésztésről írt. Írójának megítélését hazájában, Csehországban jól mutatja, hogy a ponty ívatásának nálunk Dubrics Tamásról elnevezett módszerét a cseh szakirodalom Dubravius-módszer néven ismeri.

A műből az érdeklődő olvasó megismerheti az európai haltenyésztés korai időszakának módszereit és technológiáit, amelyek sok tekintetben mindmáig a tógazdasági gyakorlat alapját képezik. De érdeklődésre tarthat számot a könyv nagyszámú magyar vonatkozása is. Maga a könyv keletkezése is a Fugger Antal által megvásárolt vöröskői várhoz kötődik, az ő kérésére írta meg Dubravius a könyvet, egyfajta iránymutatásként arra vonatkozóan, hogyan lehet gyorsan felvirágoztatni a szóban forgó uradalmat.

A könyv korlátozott példányszámban került kiadásra a Földművelésügyi Minisztérium terjesztésében, kereskedelmi forgalomba nem kerül. A minisztérium stratégiai partnereinek keresztül juttatja el a kiadványt az ágazat szereplőinek.

UDVARI ZSOLT

Földművelésügyi Minisztérium
Horgászati és Halgazdálkodási Főosztály

A lehalászás ma is hasonlóan történik, mint a 16. században